

ELŐSZÓ.

Két évvel ezelőtt az Acták hasábjain egy közlemény jelent meg vitéz BERDE KÁROLY dr. kartársam tollából: „A m. kir. Ferencz József-Tudományegyetem bőr- és nemikórtani tanszékének és klinikájának félszázados története (1874—1924.)” címén. Ekkor bízott meg főnököm, JANCSÓ MIKLÓS azzal a megtisztelő feladattal, hogy gyűjtsem össze mindazokat az adatokat, melyeket a belgyógyászati tanszék és klinika történetére vonatkozólag föllelhetünk, örököltük meg így azt, mielőtt a sors kegyetlen csapásai alatt sorra elszakadnak a szálak, melyek egyetemünket s így klinikáinkat ősi székhelyéhez, kincses Kolozsvárhoz fűzik. Egyetemünk Szegeden való megtelepülésének első évében, az 1921/22. tanév végén ünnepelte fönállásának félszázados évfordulóját. Ez ünnepélyes alkalomból MÁRKI SÁNDOR avatott tollából jelent meg egy emlékkönyv Egyetemünk történetéről. Természetes, hogy az Universitas egészét tekintő munka nem terjedhetett ki az egyes intézetek, az Egyetem egyes pilléreinek részletes történetére. Nem lesz talán így érdektelen a mi munkánk sem, amelyben a minket nevelő klinikának kialakulását és fejlődését igyekszünk megörökíteni.

A m. kir. Ferencz József-Tudományegyetem belgyógyászati klinikájának és tanszékének történetét több szempontból volt most célszerű összefoglalni. Egyetemünk s így klinikánk is fennállásának 58-ik évébe lép. 58 év nem lenne oly hosszú idő, de hosszúvá teszi az a sok hányódás, melyen klinikánk ez idő alatt átesett. Hiszen e félszázadot alig meghaladó idő alatt klinikánk jelenleg ötödik otthonában működik. A kolozsvári öreg Karolina kórház bolthajtásos kis szobái után jött a Mikó-

utcai gyönyörű klinikai telep három modern, tágas épülete. Majd jöttek a menekülésnek, a hontalanságnak nehéz hónapjai Budapesten, a Révész-utcai hadikórháznak kietlen gyártermiben. Ezt követte Szegeden, az új székhelyen az első, provizorius elhelyeződés a fémipariskola Kálvária-téri új épületében. S befejezi e sort a Tisza parti új klinikai telepen klinikánk két épülete, melyek a magyar állam és Szeged sz. kir. város áldozatkészségével emeltetvén fennem hirdetik az egyetem építő-nagy miniszternek jelmondatát: „Magyar tudás, magyar hatalom“.

Aktualitást ad e füzet megjelenésének az is, hogy pár hónap múlva lesz évszázados fordulója annak, hogy a kolozsvári Karolina országos kórházban fölállított az első belgyógyászati osztály s annak osztályos főorvosa megkezdte ott belgyógyászati előadásait a kolozsvári orvos-sebész tanintézet hallgatói számára. E tanintézet egyetemünk orvosi karának, a belgyógyászati osztály klinikánknak képezte közvetlen elődjét. Összegyűjtött adataink így egy évszázados fejlődés menetére vonatkoznak.

S végül szomorú aktualitást ad e füzetnek az, hogy megjelenése előtt alig pár hónappal hunyta be szemét örök nyugalomra klinikánk nagynevű főnöke, mesterünk, professorunk: JANCsó MIKLÓS. És ezzel, — úgy érezzük, — klinikánk történetének egy korszaka zárult le. Az Ő neve, az Ő fogalma 37 hosszú éven át van összeforrva klinikánk történetével. 37 évig állott annak szolgálatában, mint gyakornok, mint tanársegéd, majd adjunctus és tanár. Ott látjuk őt az „öreg klinika“ kis szobáiban, amint berendezi az első laboratóriumot, ott látjuk a kolozsvári új épület megalkotásának, berendezésének minden mozzanatában, ott, amint követi Alma materét a számkivetésbe s megteremti az első szegedi ideiglenes klinikát, és itt látjuk magunk között, amint megrokkant testtel, de törhetetlen, bizakodó lélekkel tervezi a végleges otthont, az új klinikát. A kegyetlen sors nem engedte, hogy ez utolsó nagy munkájának gyümölcseit élvezhesse. Midőn megnyiták az új épület kapui a szenvedők előtt, Ő volt a legsúlyosabb beteg, kit oda átszállítottunk. „Ez az én életem legnagyobb tragédiája, — mondotta ekkor nékem, — hogy most, midőn végre nyugodtan dolgozhatnék, nem bírom tovább a munkát!“ És tűrte a szenvedést.

most már reménytelenül, de egy természettudósnak stoikus nyugalomával. Árván hagyta klinikáját, árván tanítványainak kicsiny, de ragaszkodó csapatát. De mi úgy érezzük, hogy szelleme tovább él klinikájának falai között, tanítványainak hálás szeretetében. Ő tőle kaptam a megbízást e munkára, melynek sok részlete is az Ő emlékeiből meríti adatait. Az Ő emlékének ajánlom a tanítvány hálás ragaszkodásával, szeretetével e sorokat!

Szeged, 1930 december hó.

Engel Rudolf dr.
